

*Granskning av
årsredovisning
2012*

Norrbottnens läns
landsting

Anders Färnstrand
Auktoriserad revisor

Per Ståhlberg
Certifierad revisor

Mars 2013

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Revisionsfråga och metod	2
3.	Granskningsresultat	4
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	4
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten	4
3.1.1.2.	Investeringsredovisning.....	5
3.1.1.3.	Driftredovisning	5
3.1.2.	Balanskrav	7
3.1.3.	God ekonomisk hushållning	7
3.1.3.1.	Finansiella mål	8
3.1.3.2.	Mål för verksamheten	8
3.2.	Rättvisande räkenskaper	9
3.2.1.	Resultaträkning	9
3.2.2.	Balansräkning.....	11
3.2.3.	Kassaflödesanalys.....	13
3.2.4.	Tilläggsupplysningar.....	13

---

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat landstingets årsredovisning för perioden 2012-01-01 – 2012-12-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2012.

Syftet med granskningen är att ge revisorerna ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som landstingsfullmäktige beslutat.

Vi bedömer att årsredovisningen huvudsakligen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Landstinget lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans 2012. Justerat resultat enligt upprättad balansutredning uppgår till 169 mnkr. Resultatet innebär att landstinget återställt 2011 års underskott i sin helhet.

Samtliga tre finansiella måltal uppnås för 2012. Vi bedömer därmed den finansiella måluppfyllelsen som god. Noteras bör att årets resultat delvis beror på de intäkter av engångskaraktär som fallit ut under året.

Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering att det verksamhetsmässiga resultatet endast delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

Landstingsstyrelsens analys i årsredovisningen huruvida 2012 års resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning har utvecklats. Fortfarande finns dock möjlighet att ytterligare tydliggöra hur väl styrelsen anser att de övergripande verksamhetsmålen uppfyllts.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

---

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är landstingsstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller divisionernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt landstingets ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Divisionernas redovisning av sina uppdrag har inte granskats inom ramen för årsredovisningen utan ingår istället i övriga verksamhetsgranskningar.

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Granskningen introduceras genom kontakter och samplanering med landstingets ekonomikontor. Granskningen genomförs med kontrollmålsmetodik enligt det granskningsprogram för granskning av årsredovisning som PwC Kommunal Sektor använder. Granskningen sker genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

---

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen i förvaltningsberättelsen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Här beskrivs bland annat effekterna av de engångsintäkter som fallit ut under året, nettokostnadsutvecklingen och resultat per sektor enligt SKL:s indelning med mera.

Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur landstingsstyrelsen ser på utvecklingen av ekonomin de närmaste åren med till exempel fortsatt anpassning av verksamheten.

Händelser av väsentlig betydelse

Av förvaltningsberättelsen framgår i viss omfattning väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. I divisionernas verksamhetsberättelser framkommer även en del information inom området. Vidare så utgår divisionernas redogörelser, där så är tillämpligt, från de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning.

Förväntad utveckling

Årsredovisningen redogör en del för den förväntade utvecklingen inom olika områden. Den innehåller informativa avsnitt om folkhälso-, befolknings- och den medicinska utvecklingen. Nuläget i samhällsekonomin i stort och landstingens och kommunernas ekonomi analyseras också. Analysen redogör vidare för det internationella konjunkturläget påverkan på svensk ekonomi. I avsnittet ”pågående utredningar” finns översiktliga beskrivningar av utredningar som kan få påverkan på landstinget i framtiden. Exempel på ny lagstiftning som kommer påverka verksamheten presenteras också.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1. Sjukfrånvaron har ökat något och uppgick 2012 till 4,5 % (4,0 %). Av förvaltningsberättelsen framgår att antalet årsanställda ökat med 8 personer under året och uppgår nu till 7 026 stycken.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen innehåller också ett avsnitt om de landstingsägda bolagen och stiftelserna. Då den av landstingsägda bolagssfären inte uppgår till en väsentlig

del av landstingets omsättning och balansomslutning krävs ingen sammanställd redovisning.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Förvaltningsberättelsen innehåller en genomgång och analys av de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning i det finansiella och verksamhetsmässiga perspektiven.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar.

Redovisningen visar planerade och faktiskt utförda investeringar per grupperna fastigheter och inventarier samt hur de senare är fördelade per division.

Jämförelser görs också mot föregående år.

Årets investeringar uppgick till totalt 241 mnkr (210 mnkr). Investeringsramen enligt landstingsplan var beslutad till 355 mnkr för 2012.

3.1.1.3. Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Divisionernas budgetavvikelse samt avvikelsen i förhållande till budgetram samt utfall de senaste åren redovisas i tabellen nedan:

Division	Utfall mot budget	I förhållande till ram	Utfall mot budget	Utfall mot budget	Utfall mot budget
	2012	%	2011	2010	2009
Primärvård	-62	-31	-42	-12	12
Opererande	-8	-1	-54	-42	-38
Medicin	-65	-4	-116	-42	-6
Vuxenpsykiatri	-20	-5	-29	-3	-2
Diagnostik	-1	0	-3	-2	-6
Folk tandvård	-1	-1	-3	13	7
Kultur o utb	-6	-6	0	-2	3
Service	18	7	5	1	6
Länsteknik	7	6	0	1	1
S:a divisioner (mnkr)	-138		-242	-88	-23

Utifrån tabellen ovan kan vi utläsa att årets utfall förbättrats jämfört med föregående år. Divisionerna Opererande och Medicin visar på kraftiga förbättringar gentemot budget samtidigt som Division Primärvårds utfall mot budget försämrats jämfört med föregående år. Nedan kommenteras närmare de divisioner som har större avvikelser jämfört med budget.

- *Division Primärvård.* Divisionen redovisar ett underskott med 62 mnkr (2011, -42 mnkr, 2010, -12 mnkr, 2009, +12 mnkr, 2008). Av underskottet hänförs 10 mnkr till den anslagsfinansierade delen och 52 mnkr till den kapiterade verksamheten. Underskottet på den kapiterade verksamheten hänger samman med fortsatt minskade marknadsandelar 86,4 % (89 %) och därmed problem att snabbt anpassa personal- och lokalkostnader. Tappet motsvarar ca 24 mnkr.
- *Division Opererande specialiteter.* Divisionen redovisar ett underskott med 8 mnkr (2011, -54 mnkr, 2010, -42 mnkr, 2009, -38 mnkr, 2008, -144 mnkr). Underskottet är 32 mnkr bättre än resultatmålet enligt divisionsplanen. Högre intäkter från kömiljarden, 17 mnkr, högre övriga intäkter, 10 mnkr, lägre kostnader riks- och regionsjukvård, 9 mnkr, lägre kostnader sjuktransporter, 8 mnkr, högre kostnader personal, 9 mnkr, högre kostnader inhyrd personal, 5 mnkr samt lägre kostnader för receptläkemedel utgör de större avvikelserna.
- *Division Medicinska specialiteter.* Divisionen redovisar ett underskott med 65 mnkr (2011, -116 mnkr, 2010, -42 mnkr, 2009, -6 mnkr, 2008 -65 mnkr). Kostnaderna för receptläkemedel och riks- och regionsjukvård har minskat med 52 mnkr, Kostnadsökningar med 44 mnkr, personal och inhyrd personal, 28 mnkr, och läkemedel inom slutenvården 7 mnkr.
- *Division Vuxenpsykiatri.* Divisionen redovisar ett underskott med 20 mnkr (2011, -29 mnkr, 2010, -3 mnkr, 2009, -2 mnkr, 2008, +8 mnkr). Externa intäkter 15 mnkr högre än budget. Kostnadsöverdragen hänförs till inhyrda läkare, 21 mnkr, utomlänsvård, 10 mnkr samt läkemedel, 4 mnkr.
- *Division Kultur & Utbildning.* Divisionen redovisar ett underskott med 6 mnkr (2011, 0 mnkr, 2010, -2 mnkr, 2009, +3 mnkr, 2008, +4 mnkr). Intäkterna ligger 10 mnkr lägre än budget. Minskade årskullar samt tappad attraktionskraft pga den nya gymnasireformen. Personal 3 mnkr över budget. Underskottet Grans Naturbruksskola -7,2 mnkr (2011, -1,8 mnkr, 2010, -4,9 mnkr) och Kalix Naturbruksgymnasium -3,9 mnkr (2011, -1,8 mnkr, 2010, -3,4 mnkr).
- *Division Service.* Divisionen redovisar ett överskott på 18 mnkr (2011, +5 mnkr, 2010, +1 mnkr, 2009, +6 mnkr, 2008, -4 mnkr). Intäktsökningar, 13 mnkr, varav 10 mnkr kommer från externa kunder, hjälpmedel och försäljning färdiglagad mat. Interna hyresintäkter, +6 mnkr, Ökade kostnader, 5 mnkr, varav fjärrvärme +3 mnkr, sjukresor +3 mnkr samt konsultkostnader -8 mnkr.
- *Division Länsteknik.* Divisionen redovisar ett överskott på 7 mnkr (2011, 0 mnkr, 2010, 1 mnkr, 2009, +1 mnkr, 2008, +1 mnkr). Överskottet förklaras av ett mellanår när det gäller utbyte av persondatorer samt att avskrivningarna varit lägre än budgeterat.

Vi kan nedan konstatera att årets utfall för divisionerna visar på en klar förbättring. Utfallet mot budget är ca 43 % bättre jämfört med föregående år. Vid analys av utfallet 2010 skall beaktas att ramen reducerades med 150 mnkr samt att ramen 2009 utökades med 152 mnkr. I landstingsplanen var målet att verksamheterna skulle ha ett resultat på -120 mnkr.

mnkr	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Utfall divisionerna	-138	-242	-88	-23	-219	-207	-180

Resultatförbättringen ovan kan ställas i relation till de olika typer av sparprogram som divisionerna ålagts under de senaste åren. Som framgår av tabellen nedan så är utfallet av beslutade sparåtgärder betydligt bättre 2012 jämfört med hur utfallet var 2011 och 2010.

mnkr	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Beslutade sparåtgärder	135	90	147	131	59	49
Effekt av sparåtgärder	99	43	70	103	37	37
%	73%	48%	48%	79%	63%	76%

Landstingsstyrelsen beslutade i maj 2012 om en Ekonomisk handlingsplan. Den innebär att divisionerna ska nå ett nollresultat senast år 2014.

3.1.2. Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i landstingets bedömning av att de lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans.

Justerat resultat enligt upprättad balansutredning uppgår till 169 mnkr. Resultatet innebär att landstinget återställt 2011 års underskott i sin helhet.

3.1.3. God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Samtliga tre finansiella måltal uppnås för 2012. Vi bedömer därmed den finansiella måluppfyllelsen som god. Noteras bör att årets resultat beror delvis på de engångsintäkter som fallit ut under året.

Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering att det verksamhetsmässiga resultatet endast delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

Landstingsstyrelsens analys i årsredovisningen huruvida 2012 års resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning har utvecklats. Fortfarande finns dock möjlighet att ytterligare tydliggöra hur väl styrelsen anser att de övergripande verksamhetsmålen uppfyllts.

Landstingsfullmäktige har i Landstingsplan 2012-2014 fastställt mål som ska ge uttryck för god ekonomisk hushållning. Landstingsplanen innehåller följande målområden:

- Attraktiv region
- God Hälsa
- God vård
- Engagerade medarbetare
- Stark ekonomi

Analysen som görs tenderar att handla om hur väl måtten/nyckeltalen som ska underbygga respektive övergripande mål inom perspektiven ovan uppfyllts. Den övergripande bedömningen saknas, enligt vår bedömning fortfarande.

3.1.3.1. Finansiella mål

För målområdet *stark ekonomi* har inriktningsmålet formulerats så att genom att ha en god hushållning både ur ett finansiellt och verksamhetsmässigt perspektiv behålla en stark ekonomi som kännetecknas av långsiktighet och uthållighet.

För att mäta detta har fullmäktige i landstingsplanen fastställt tre delmål i det finansiella perspektivet som skall bidra till målet om en stark ekonomi.

Finansiella mål	Följs upp i årsredovisningen	Måluppfyllelse 2012
1. <i>Resultat före finansiella poster</i> Ett positivt resultat som uppgår till minst 2 % av verksamhetens nettokostnader. Det motsvarar ca 130 miljoner kronor 2012.	Ja	Ja (176 mnkr)
2. <i>Nettokostnadsandel av skatt och statsbidrag</i> Högst 98 % av skatteintäkter och statsbidrag ska användas för att finansiera den löpande verksamheten.	Ja	Ja (97,1 %)
3. <i>Likviditet</i> En likviditetsreserv motsvarande lägst 10 procent av landstingets nettokostnader. Det motsvarar ca 645 miljoner kronor 2012.	Ja	Ja (1 254 mnkr)

3.1.3.2. Mål för verksamheten

I landstingsplanen framgår bland annat att fullmäktige beslutat om övergripande mål inom fyra verksamhetsperspektiv enligt nedan.

Attraktiv region

Norrbottningarna ska känna stolthet och en stark samhörighet med sitt län samt vara delaktiga i den regionala utvecklingen.

God hälsa

Norrbottningarna ska ha Sveriges bästa självs kattade hälsa.

God vård

Norrbottningarna ska utifrån behov ges rätt behandling, vid rätt tidpunkt och på rätt nivå.

Engagerade medarbetare

Landstingets ska ha jämställda villkor, bra ledarskap, hög medarbetarkraft, hållbar kompetensförsörjning, goda utvecklingsmöjligheter, hållbar arbetsmiljö och effektiv lönebildning.

De olika perspektiven analyseras, dels genom redovisning av de mått/nyckeltal som framtagits för att stödja de övergripande målen och dels genom beskrivning av genomförda aktiviteter.

Analysen har utvecklats något i jämförelse med tidigare år bland annat har ett avsnitt benämnt sammanfattande bedömning tillförts i anslutning till sammanställningarna av nyckeltalen inom respektive perspektiv.

Läsaren av årsredovisningen får trots detta inte svar på hur väl landstingsstyrelsen anser att verksamheten uppnått de övergripande målen (se ovan) inom perspektiven Attraktiv region, God hälsa, God vård och Engagerade medarbetare. Redovisning av mått/nyckeltal samt genomförda aktiviteter framgår men det finns ingen samlad bedömning vilket förvaltningsberättelsen skall innehålla enligt KRL 4.5.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år.

Resultaträkning (mnkr)	Utfall	Utfall	Ökning/ minskning
	2012	2011	
Verksamhetens intäkter	1 181	995	19 %
Verksamhetens kostnader	-7 416	-7 237	2 %
Avskrivningar	-217	-244	-11 %
Verksamhetens nettokostnad	-6 452	-6 486	-1 %
Skatteintäkter	4 847	4 675	4 %
Generella statsbidrag och utjämning	1 786	1 822	-2 %
Resultat före finansiella poster	181	11	
Finansiella intäkter	80	75	7 %
Finansiella kostnader	-85	-226	-62 %
Årets resultat	176	-140	

Vi kan notera att verksamhetens nettokostnadsandel av skatt och statsbidrag har sjunkit från 99,8 procent till 97,3 procent. Landstingsfullmäktiges mål är 98 procent.

En analys av händelser och ”opåverkbara” poster som haft väsentlig påverkan på skillnaden mellan åren redovisas nedan.

- Verksamhetens intäkter har påverkats av återbetalning av avtalspremier med 94 mnkr samt ersättning enligt skiljedom med 13 mnkr.
- Finansiella intäkter har påverkats av ränteintäkt på ovan nämnda skiljedom med 6 mnkr.

Om ovanstående jämförelsestörande poster exkluderas från resultaträkningen får vi följande justerade resultaträkning.

Resultaträkning (mnkr)	Justerat resultat 2012	Justerat resultat 2011
Verksamhetens intäkter	1 074	993
Verksamhetens kostnader	-7 416	-6 826
Avskrivningar	-218	-244
Verksamhetens nettokostnad	-6 559	-6 489
Skatteintäkter	4 847	4 675
Generella statsbidrag	1 786	1 822
Finansiella intäkter	74	65
Finansiella kostnader	-85	-56
Justerat resultat	64	17

Resultatet justerat för jämförelsestörande poster avviker negativt från resultatmålet enligt landstingsplanen med 66 mnkr. Det justerade resultatet innebär att verksamhetens nettokostnadsandel av skatt och statsbidrag uppgår till 98,9 procent, målet är 98 procent.

Pensionskostnader/pensionsavsättningar

Årets pensionskostnader är 49 mnkr (55 mnkr) eller 10 procent (13 procent) högre jämfört med 2010. Avsättningen till pensioner exklusive ränta är 12 mnkr eller 12 procent högre än 2010, motsvarande siffra 2011 var 14 mnkr eller 17 procent högre än 2010. Kostnaden för utbetalda pensioner och den avgiftsbestämda ålderspensionen är 30 mnkr eller 10 procent högre än föregående år, 34 mnkr och 12 procent år 2011.

Inhyrd personal

Arbetet med att minska kostnaderna för inhyrd personal har pågått under många år. Nedan framgår kostnadernas utveckling.

mnkr	2012	2011	2010	2009	2008
Inhyrd sjukvårdspersonal	174	147	124	123	120

Kostnaderna för inhyrd personal fortsätter att öka trots målsättningen att minska den. Av årets kostnader, 174 mnkr, avser 170 mnkr läkare. Årets ökning uppgår till 19 procent. Samtliga divisioner har ökat sina kostnader för inhyrd personal. Division Primärvård står för 48 procent av totala kostnaderna för inhyrda läkare.

Finansiellt netto

Nedan framgår hur landstingets finansiella netto utvecklats de senaste åren.

mnkr	2012	2011	2010	2009	2008
Finansiellt netto	-5	19 ¹	7	123	-5

Landstingens ömsesidiga försäkringsbolags (LÖF) fordran på landstinget har sedan 2011 ersatts av en räntebärande revers innebärande att det finansiella nettot försämrats.

3.2.2. Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

Nedan redogörs för ett antal väsentliga poster som vi funnit vara korrekta men som ändå bedöms vara av intresse att följa under åren.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna har under året ökat med 396 mnkr (motsvarande ca 11 procent för det ingående värdet för året). Ökningen kan i första hand hänföras likvida medel. Under året har landstinget avsatt 400 mnkr till pensionsfonden.

Landstingets fastställda likviditetsmål på 10 procent av landstingets nettokostnad uppfylls. 10 % motsvarar 645 mnkr, likviditeten uppgår till 1 255 mnkr.

Vårdavgiftsfordringarna har under året visat en stigande takt, netto 38 mnkr (31 mnkr). Värdereregleringar har stigit till 37 mnkr (35 mnkr). Rutiner för bevakning och inkasso bedöms dock vara tillfredställande. Inkassoföretag anlitas som sköter såväl korttids- som långtidsbevakning av förfallna fordringar.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångarna har i år stigit netto med 17 mnkr. Totalt har nettoinvesteringarna uppgått till 241 mnkr (210 mnkr). Investeringsbudgeten enligt Landstingsplanen uppgick till 355 mnkr (415 mnkr). Årets investeringar fördelas på tillgångsslagen:

- Immateriella tillgångar, 7 mnkr (0 mnkr)
- Fastigheter, 84 mnkr (71 mnkr)
- Inventarier, 150 mnkr (139 mnkr)

¹ Exklusive ändrad diskonteringsränta på pensionsskuld, 170 mnkr

Pensionsförpliktelser

Landstingets pensionsförpliktelser redovisas under olika poster enligt följande:

Mnkr	2012	2011	2010	2009	2008
Kortfristig skuld för utbetalning av pensionsförmåner för individuell förvaltning	121	115	114	107	100
Avvecklingsskuld - garantipensioner		0	0	1	1
Avsättningar, pensionsskuld (2210)	1 331	1 184	932	838	715
Avsättningar, löneskatt pensionsavsättningar	323	287	227	203	173
Ansvarsförbindelse (intjänat före 1998)	5 270	5 312	4 829	4 996	4 888
Summa förpliktelser	7 045	6 898	6 102	6 145	5 877

Aktualiseringsgraden har under året stigit från 93 procent till 94 procent. Med den aktualiseringsgraden bedömer vi att säkerheten i beräkningen är mycket god.

Noterbart är att ansvarsförbindelsen som redovisas inom linjen under året har sjunkit från 5 312 mnkr till 5 270 mnkr. Prognosen för åren 2013 fram till 2017 är att den kommer att fortsätta sjunka ner till 5 003 mnkr.

Avsättning har gjorts med totalt 1 150 mnkr sedan år 1997. Som framgår ovan har under året avsatts 400 mnkr till pensionsfonden. Avsatta medel har stigit med ca 78 procent. Bokfört värde på portföljen uppgår till 1 983 mnkr. Marknadsvärdet uppgick vid årsskiftet till 2 044 mnkr, föregående år 1 552 mnkr. Avsatta medels andel av förpliktelser motsvarar i år 29 procent, vilket är högre än föregående års, 22 procent.

Innehåll portfölj, mnkr	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Svenska aktier	357	335	321	313	272	258
nedskrivning svenska aktier	0	0	0	0	-69	0
Bokfört värde svenska aktier	357	335	321	313	203	258
Räntebärande papper, inkl upplupen ränta	705	1 139	1 148	1 061	1 074	1 046
Periodisering/nedskrivning	-14	-27	-10	-5	0	-25
Bokfört värde ränteb papper	690	1 112	1 138	1 057	1 074	1 021
Depåkonto	936	89	29	93	23	15
Fondlikvidskuld	0	0	0	0	0	-3
Summa bokfört värde portfölj	1 983	1 536	1 488	1 463	1 299	1 291
Marknadsvärde portfölj	2 044	1 552	1 581	1 467	1 338	1 364
Över/undervärde	61	16	93	4	39	73

Avvecklings- och omstruktureringsreserven och dess förändring

Under året har reserverna ökat något. Totalt uppgår reserverna till 82 mnkr (78 mnkr). Under året har 8 mnkr nya reserver lagts upp. 66 mnkr av reserverna är oförändrade sedan 2009 och någon precisering på individnivå finns inte. Huvuddelen av reserven avser garantipensioner.

3.2.3. *Kassaflödesanalys*

Vi har granskat att:

Kassaflödesanalysen uppfyller kraven enligt 7 kap Lagen om kommunal redovisning, KRL.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar landstingets finansiering och investeringar samt överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. *Tilläggsupplysningar*

Landstinget anger att de följer Lagen om kommunal redovisning, samt i förekommande fall rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Vi har granskat:

- Tillämpade redovisningsprinciper. Varje särskild redovisningsprincip som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Tilläggsinformation som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar *uppfyller* KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

2012-03-13

Anders Färnstrand
Projektledare

Carina Olausson
Uppdragsledare